

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ВНУТРІШНІХ СПРАВ
КАФЕДРА КРИМІНАЛІСТИКИ ТА СУДОВОЇ МЕДИЦИНИ
НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА «КРИМІНАЛІСТИКА»

ТЕМА

ТАКТИКА СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ

РОЗРОБНИК: доцент кафедри
криміналістики та судової медицини НАВС,
кандидат юридичних наук
Антощук Андрій Олександрович

**1. Загальні
положення
слідчого
експерименту**

**2. Підготовка
до слідчого
експерименту**

**3. Робочий
етап слідчого
експерименту**

**4. Фіксація
ходу і
результатів
слідчого
експерименту**

Р

Л

А

Н

A man in a dark suit, white shirt, and patterned tie is pointing his right index finger towards a purple text box. The background is a plain, light grey color.

**1. Загальні
положення
слідчого
експерименту**

Проведення експерименту регламентовано ст. 240 КПК України. Так, з метою перевірки й уточнення відомостей, які мають значення для встановлення обставин кримінального правопорушення, слідчий, прокурор мають право провести слідчий експеримент шляхом відтворення дій, обстановки, обставин певної події, проведення необхідних дослідів чи випробувань.

ВИКОНАННЯ ЦИХ ДІЙ **ДОПУСКАЄТЬСЯ**
ЗА УМОВИ, ЩО ПРИ ЦЬОМУ НЕ
СТВОРЮЄТЬСЯ НЕБЕЗПЕКА ДЛЯ ЖИТТЯ
І ЗДОРОВ'Я ОСІБ, ЯКІ БЕРУТЬ У НЬОМУ
УЧАСТЬ, ЧИ ОТОЧУЮЧИХ, НЕ
ПРИНИЖУЄТЬСЯ ЇХНІ ЧЕСТЬ І ГІДНІСТЬ,
НЕ ЗАВДАЄТЬСЯ ШКОДА.

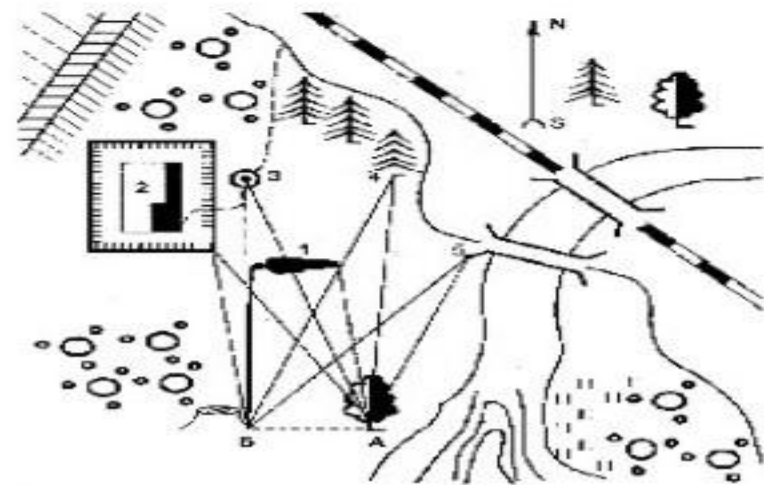

Загальний процесуальний порядок проведення слідчого експерименту визначається кримінально-процесуальним законом, який встановлює, що обов'язковим учасником експерименту є посадова особа, яка його проводить і поняті. **До участі в слідчому експерименті можуть бути залучені підозрюваний, потерпілий, свідок, захисник, представник, спеціаліст.**

З огляду доказового значення результатів слідчої (розшукової) дії, участь особи, дії або показання якої перевіряються, повинна бути добровільна.

Під час проведення слідчого експерименту можуть проводитися:

- вимірювання;
- фотографування;
- звуко - чи відеозапис;
- складатися плани і схеми;
- виготовлятися графічні зображення, відбитки та зліпки, які додаються до протоколу.

**Завдання
слідчого
експерименту**

перевірка та
уточнення зібраних в
кримінальному
провадженні доказів;

**одержання
НОВИХ
доказів;**

перевірка і
оцінка слідчих
версій.

ЗАЛЕЖНО ВІД МЕТИ ДОСЛІДІВ СЛІДЧИЙ ЕКСПЕРИМЕНТ МОЖЕ МАТИ РІЗНІ ВИДИ:

**1. Слідчий експеримент для перевірки
можливості бачити в певних умовах.**

**2. Слідчий експеримент для перевірки можливості
чути людську мову, голос, зміст розмови.**

**3. Слідчий експеримент для перевірки можливості сприймати певні
факти (чути, бачити) за допомогою певних технічних засобів.**

**4. Слідчий експеримент для встановлення можливості
вчинення якихось дій.**

**5. Слідчий експеримент для перевірки можливості вчинення
якоїсь дії за певний проміжок часу.**

**6. Слідчий експеримент для перевірки спеціальних та професійних
навичок особи.**

**7. Слідчий експеримент для встановлення механізму утворення
слідів.**

**8. Слідчий експеримент для встановлення механізму події в цілому
або окремих його деталей.**

**9. Слідчий експеримент для встановлення існування будь-якого явища
або факту.**

Загальні тактичні положення проведення слідчого експерименту:

1. Слідчий експеримент (коли це має суттєве значення для результату) необхідно проводити в той же період року, час, а також умовах і обстановці, максимально наближених до тих, у яких відбувалася подія.

3. Для проведення слідчого експерименту бажано використовувати знаряддя, прилади, засоби, що застосовувалися під час події.

5. Дослідницькі дії необхідно повторювати неодноразово.

2. У випадку, коли обставини події кримінального правопорушення тісно пов'язані або мають важливе значення для встановлення об'єктивної істини, слідчий експеримент бажано проводити на тому самому місці, де відбулася подія, яку перевіряють.

4. Експериментальні дослідження повинні проводитися в такому ж темпі, в якому відбувалася подія.

6. Групова перевірка показань за участю двох або більше осіб, чиї показання уточнюються й перевіряються, є недопустимою.

2. Підготовка до слідчого експерименту.

Слідчий експеримент повинен починатися з підготовки, яку можна поділити на два етапи:

До виїзду на місце
його проведення

Безпосередньо на
місці проведення

До виїзду на
місце
проведення
слідчого
експерименту
слідчим
виконується:

1. *Визначення
мети, виду і
конкретних
завдань
слідчого
експерименту*

2. *Додатковий
допит особи,
показання якої
будуть
перевірятися.*

3. *Визначення
змісту та умов
проведення
експерименту.*

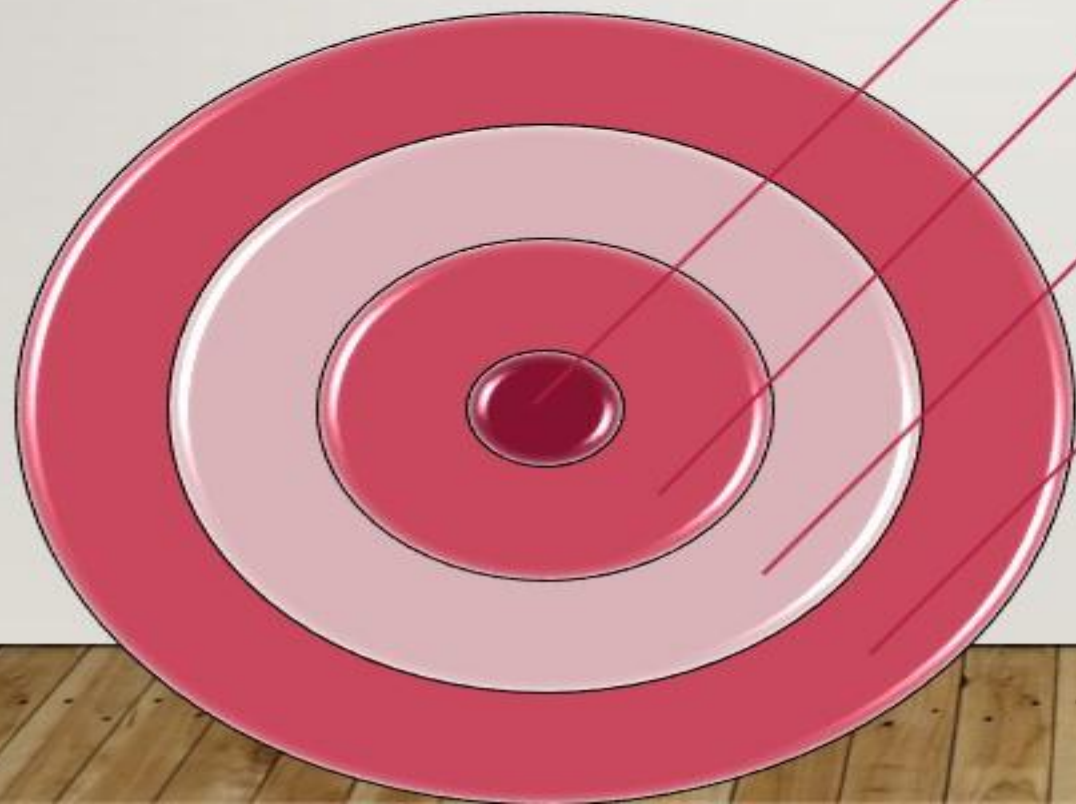
4. *Забезпеченн
я
кримінальної
процесуальної
можливості
проведення
слідчого
експерименту*

5. *Визначення
кола
учасників
слідчого
експерименту*

6. *Підготовка
необхідних техніко-
криміналістичних та
спеціальних засобів,
транспорт.*

7. *Складання плану
слідчого
експерименту.*

БЕЗПОСЕРЕДНЬО НА МІСЦІ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОГО ЕКСПЕРИМЕНТУ СЛІДЧИЙ ПОВИНЕН ЗДІЙСНИТИ ТАКІ ОРГАНІЗАЦІЙНІ ЗАХОДИ:

*Попередньо оглянути
місце дослідницьких дій*

*Організувати охорону
місця проведення*

*Зафіксувати (за
необхідності) обстановку*

*Провести
інструктивну нараду з
усіма учасниками*

3. Доборний
етап
вигорого
експерименту

Комплекс тактичних прийомів і методів, які забезпечують об'єктивність і повноту результатів слідчого експерименту.

Як правило, він починається у кабінеті слідчого в заздалегідь обумовлений час. Слідчий перевіряє присутність усіх учасників, наявність транспорту, техніко-криміналістичних та спеціальних засобів.

Слідчий проводить інструктаж. Насамперед слідчий знайомить присутніх з положеннями ст. 240 КПК України

Понятим пояснюється на що саме їм слід звернути увагу та запам'ятати. До таких найбільш важливих обставин відносяться: самостійність дій особи, показання якої перевіряються.

Слідчий представляє особу, показання якої перевіряються, з'ясовує питання щодо її добровільної участі у проведенні експерименту, роз'яснює їй права і обов'язки.

У випадку, коли до участі у слідчій (розшуковій) дії залучені спеціалісти, слідчий, відповідно до ст. 71 КПК України, роз'яснює їм їх права і обов'язки.

Після інструктажу учасників слідчий організовує пересування групи до «вихідного пункту».

Комплекс тактичних прийомів і методів, які забезпечують об'єктивність і повноту результатів слідчого експерименту.

Після прибуття до «вихідного пункту» слідчий пропонує особі розповісти про напрямок подальшого руху, орієнтири, що знаходяться на маршруті, об'єкти, що мають відношення до події.

Якщо від «вихідного пункту» до «опорного» необхідно подолати значну відстань, то в автомобілі повинні перебувати: особа, чиї показання перевіряються; слідчий; поняті; при необхідності охорона.

Прибувши на «опорний пункт», слідчий пропонує особі розповісти про дії, що тут відбувалися, місце знаходження слідів і об'єктів, їх характерні ознаки.

Під час відтворення дій слідчий, інші учасники слідчої (розшукової) дії не повинні втручатися в дії особи щодо обрання маршруту, відшукування речових доказів, демонстрації своїх дій або дій інших осіб на місці події, її пояснень.

Важливо, щоб пояснення особи супроводжувалися демонстрацією її дій під час вчинення кримінального правопорушення з використанням допоміжних засобів.

Якщо потрібно перевірити показання декількох осіб, кожна перевірка проводиться як окрема слідча (розшукова) дія.

ВАЖЛИВУ РОЛЬ ПРИ ОБРАННІ ТАКТИКИ ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧОЇ (РОЗШУКОВОЇ) ДІЇ ВІДІГРАЄ СЛІДЧА СИТУАЦІЯ, ЩО СКЛАЛАСЯ ДО ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ, А ТАКОЖ ВИНИКЛА ПІД ЧАС ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ

(СЛІДЧИЙ ЦЕ ПОВИНЕН СПРОГНОЗУВАТИ)

• КОНФЛІКТНА

СЛІДЧА СИТУАЦІЯ

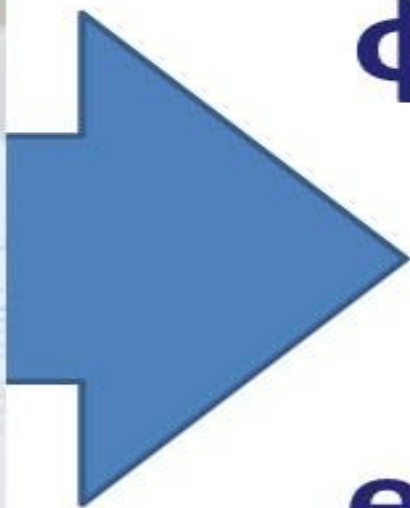
• БЕЗКОНФЛІКТНА

СЛІДЧА СИТУАЦІЯ

4. Фіксація ходу і результатів слідчого експерименту

**Основним
способом
фіксації ходу і
результатів
слідчого
експерименту
є протокол.**

ОПИСОВА ЧАСТИНА

Описова частина протоколу повинна відображати **хід та зміст слідчої (розшукової) дії.**

- ✓ На початку описової частини необхідно **зазначити місце знаходження слідчо-оперативної групи** на момент початку слідчої (розшукової) дії, місце, де заплановано проведення дослідів чи випробувань, або місце розташування «вихідного пункту», з якого починається перевірка під час слідчого експерименту.
- ✓ Якщо передбачається використання транспортного засобу, **необхідно вказати його вид, реєстраційний номер, прізвище, ім'я та по батькові водія.**
- ✓ Якщо під час випробувань будуть **виявлені нові речові докази**, вони повинні бути **зафіксовані за допомогою техніко-криміналістичних засобів, описані в протоколі слідчої (розшукової) дії, вилучені і відповідно упаковані.**
- ✓ Слідчий повинен **вести записи чорнового характеру** або використовувати **диктофон.**

з дотриманням вимог ст.ст. 104, 223, 240 КПК України, провів слідчий експеримент, з метою перевірки і уточнення відомостей:

Слідчим експериментом встановлено:

Під час слідчого експерименту було:

(складено плани і схеми, виготовлено графічні зображення, відбитки та зліпки)

які додаються до протоколу.

Складені плани і схеми; виготовлені графічні зображення, відбитки та зліпки

пред'явлені понятим і іншим особам присутнім на слідчому експерименті.

З протоколом ознайомлені:

(особі ознайомлені, злучивши і доповнивши умовні прописування дії, прізвище, ініціал, підпис)

**Крім протоколу, хід і результати
слідчого експерименту можуть
фіксуватися за допомогою фотозйомки,
відеозйомки, звукозапису.**

Фотозйомку може здійснювати слідчий або інспектор-криміналіст (технік-криміналіст).

Спочатку проводиться орієнтуюча фотозйомка місця проведення слідчого експерименту та оглядова фотозйомка.

Дії особи, показання якої перевіряються, а також дії інших осіб на місці події, об'єкти і сліди, що мають відношення до події кримінального правопорушення фотографуються за правилами вузлової і детальної фотозйомки.

Отримані фотографії оформлюються у вигляді фототаблиці — додатку до протоколу слідчої (розшукової) дії.

Застосування відеозапису є найбільш доцільним у випадках:

- коли слідчий експеримент проводиться за відсутності підозрюваного та інших зацікавлених в його результаті осіб, які в подальшому можуть оскаржити його результати;

- якщо після слідчого експерименту обстановка місця події зміниться і відновити її буде неможливо;

- за наявності підстав вважати, що особа, за участю якої проводиться слідчий експеримент, може в подальшому відмовитися від своїх показань;

- коли дані про умови слідчого експерименту та його результати будуть використані під час проведення судових експертиз.

